

STANDARDE EUROPENE DE PROTECȚIE SOCIALĂ

EUROPEAN SOCIAL PROTECTION STANDARDS

[https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.3\(111\).11](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.3(111).11)
CZU: 349.3+364(4)

Denis COȚOFAN,
doctorand,
Academia de Administrare Publică,

SUMMARY

The article addresses European social protection standards from the perspective of the existence of several models of national social protection systems throughout the European Union and the need to develop general principles for all European countries in order to ensure the well-being of citizens. Thus, on the basis of the development of those standards, the balance between the interests of society in general and the rights of the individual were respected, taking into account economic development and levels of social protection. As a result, the European social model has been created which provides a high level of social protection and covers activities vital to social cohesion, being structured by a series of legal rules.

Keywords: social protection, european standards, european social model, citizens' well-being, development, national social protection systems.

REZUMAT

Articolul abordează standardele europene de protecție socială din perspectiva existenței mai multor modele de sisteme naționale de protecție socială pe teritoriul Uniunii Europene și necesitatea elaborării unor principii generale pentru toate țările europene în vederea asigurării bunăstării cetățenilor. Astfel, la baza elaborării acelor standarde a fost respectat echilibrul dintre interesele societății în general și drepturile individului, luând în considerare dezvoltarea economică și nivelurile de protecție socială. Drept urmare, a fost creat modelul social european care oferă un nivel ridicat al protecției sociale și acoperă activitățile vitale pentru coeziunea socială, fiind structurat printr-o serie de norme juridice.

Cuvinte-cheie: protecție socială, standarde europene, model social european, bunăstarea cetățenilor, dezvoltare, sisteme naționale de protecție socială.

Conviețuirea într-o lume din ce în ce mai globalizantă și interdependentă impune implementarea standardelor, care facilitează asigurarea comparabilității și interoperabilității, aducând avantaje reciproce. Există o varietate de standarde, care includ cerințe, recomandări, posibilitatea de a măsura și testa, presupun o terminologie comună. Standardele europene sunt documente care au fost ratificate

și cooperează într-o serie de domenii de interes comun. Standardele sunt voluntare, ceea ce înseamnă că nu există nici o obligație legală automată de a le aplica. Însă, în cazul implementării acestora la nivel național prin acordarea statutului de standard național sau retragerea oricărui standard național aflat în conflict, intervin un șir de modificări.

Cu referire la sistemul de protecție soci-

ală, acesta se construiește ținând cont de nivelul de dezvoltare economică al statului, de specificul socio-demografic al populației, de tradițiile și istoricul dezvoltării țării.

Prin urmare, se pot distinge mai multe modele de sisteme naționale de protecție socială pe teritoriul Uniunii Europene și anume:

Sistemul scandinav (nordic) este format din statele scandinave: Suedia, Danemarca și Finlanda. Trăsăturile distincte ale acestui grup, pot fi catalogate prin: dreptul la protecția socială o posedă persoanele ce dețin cetățenia; un nivel ridicat de cheltuieli aplicate pentru protecția socială; principiul solidarității; statul deține rolul central, fiind administrator și finanțator al sistemului social; caracterul universal [8].

Sistemul anglo-saxon este aplicabil în Marea Britanie și Irlanda. Protecția socială este reprezentată prin tipul universalist, cu cheltuieli reduse din partea statului. Intervenția statului în piața muncii are o valoare scăzută, acordând un liberalism individului, iar implicarea partenerilor sociali în administrarea politicilor sociale este nesemnificativ [8].

Sistemul continental este aplicabil în Belgia, Franța, Germania, Luxemburg, Italia, Olanda, Austria. Acest sistem derivă din modelul etatist și corporatist al lui Bismarck, bazat pe principiul că statutul de angajat reprezintă condiția atât pentru obținerea salariului, cât și pentru prestațiile sociale. Finanțarea prestațiilor este realizată, în primul rând, sau exclusiv prin contribuțiile angajatorului și angajatului, ca parte a costurilor forței de muncă. Prestațiile sunt strâns legate de câștigurile anterioare ale persoanei, în conformitate cu sistemul de asigurări contractuale [8].

Sistemul sud-european (mediteranean) se compune din Italia, Spania, Portugalia și Grecia. Sistemul nominalizat se axează pe cheltuieli importante pentru sistemul de pensii, protecția locurilor de muncă, struc-

tură relativ omogenă a salariilor, obținută prin negocieri colective [3, p. 65].

Este evident că, în multitudinea modelelor de sisteme naționale de protecție socială pe teritoriul Uniunii Europene este greu de a modela un sistem unic aplicabil pentru toate statele părți ale Comunității Europe, fapt ce indispensabil impune elaborarea unor standarde sau cerințe minime vizând bunăstarea populației.

Prin urmare, stabilirea de către Consiliul Europei a standardelor minime în domeniul securității sociale, prin aprobarea Codului european de securitate socială al Consiliului Europei, adoptat la Strasbourg la 16 aprilie 1964, intrat în vigoare la 17 martie 1968, revizuit în 1990, este un pas logic și previzibil [6].

Astfel, Codul stabilește standarde în domeniul protecției sociale privind ramurile protecției sociale după cum urmează: îngrijirea medicală, indemnizațiile de boală, prestații de șomaj, prestațiile de bătrânețe, accidente și boli profesionale, prestații familiale, prestații de maternitate, prestații de invaliditate, prestații de urmaș. Pentru fiecare prestație de securitate socială Codul stabilește riscul acoperit, persoanele protejate, prestațiile acordate, condițiile de eligibilitate, cuantumul prestației, perioada de acordare a prestației, durata perioadelor de așteptare etc.

Prin urmare, fiecare stat este obligat să aplice standardele a cel puțin șase dintre ramuri ale protecției sociale. Statele pot alege singure care din aceste ramuri vor să le ratifice. Totodată, ratificarea ramurii „prestații de bătrânețe” va fi catalogată ca ratificarea a trei ramuri ale protecției sociale, iar ramura „îngrijiri medicale” ca două ramuri. Adică, dacă statele vor alege să ratifice domeniile „prestații de bătrânețe” și „îngrijirile medicale” automat vor avea cinci din cele șase standarde minime ale protecției sociale, care sunt obligate să le ratifice. Astfel, Consiliul Europei acordă o atenție sporită acestor

două ramuri majore, în comparație cu celelalte domenii, ce determină faptul că Codul se concentrează în principal pe asigurările sociale tradiționale.

Codul stabilește pentru fiecare dintre cele nouă ramuri ale securității sociale:

- Standarde minime în ceea ce privește proporția lucrătorilor sau a populației care trebuie protejată. Cu alte cuvinte, este necesar ca un procent specific al populației să fie protejat. Pentru majoritatea ramurilor de protecție socială, categoriile prevăzute de salariați trebuie să reprezinte cel puțin 50% din totalul salariaților ale populației active, fie cel puțin 20% din totalul rezidenților, fie toți rezidenții ale căror resurse pe durata riscului social nu depășește limitele prevăzute conform unui nivel fixat de autoritățile publice competente. Quantumul prestației nu poate fi redus decât în măsura în care celelalte resurse ale familiei beneficiarului depășesc suma substanțială prevăzută sau fixată de autoritățile publice competente. Însă deducerea sumelor trebuie să fie suficientă pentru a asigura beneficiarului și familiei acestuia condiții de viață decente și convenabile.

- Condiții adecvate pentru primirea prestațiilor de securitate socială și durata acestor prestații. Pentru fiecare ramură a securității sociale sunt stabilite perioadele minime de acordare, dar aceste perioade nu ar trebui să dureze mai mult decât este necesar pentru a exclude orice abuz din partea beneficiarului.

Spre exemplu, în cazul indemnizației de boală prestația trebuie acordată pe toată perioada riscului social, cu rezervă că durata prestației poate fi limitată la 26 de săptămâni pentru fiecare caz de boală, cu posibilitatea de a nu plăti prestația pentru primele 3 zile de suspendare a activității. Prestația de bătrânețe trebuie să fie garantată persoanei protejată care a îndeplinit înaintea producerii riscului social, un stagiu, constând fie în 30 de ani de cotizare sau de

muncă, fie în 20 de ani de rezidență. Totodată, sunt specificate perioade minime a unui stagiu și anume de 15 ani de cotizare sau de muncă pentru persoanele asigurate. În același timp, statele sunt obligate să ofere beneficii minime și celor care nu au reușit să finalizeze perioadele minime de calificare necesare conform Codului. Interesante sunt prevederile referitoare la vârsta de pensionare, vârsta stabilită nu trebuie să depășească 65 de ani sau o vârstă mai mare dacă numărul rezidenților de această vârstă nu este mai mic de 10% din numărul rezidenților sub acea vârstă, dar care depășesc vârsta de 15 ani.

Fiecare ramură a protecției sociale are criteriile sale minime ca punct de reper pentru fiecare stat care ratifică aceste norme însă se ia în considerare și specificul național la care se ajustează toate aceste reguli de bază.

- Rate minime de beneficii. Aceste rate se calculează conform unor reguli prevăzute și în cazul repartizării persoanelor protejate sau a susținătorilor de familie pe clase potrivit veniturilor obținute, câștigul anterior va putea fi calculat după venitul de bază din clase la care au aparținut. Totodată, clasele se divizează după tipul de industrie a tuturor ramurilor de activitate economică și anume după clasificarea internațională-tip adoptată de Consiliul Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite la cea de-a șaptea sesiune, din 27 august 1948. Așa cum am menționat anterior, aceste rate minime sunt puse în raport cu venitul profesional pe care îl obține un beneficiar standard în țara respectivă. În general, ratele minime sunt stabilite la 45% din suma venitului anterior, această cifră vizează continuarea nivelului de trai pe care îl avea beneficiarul înainte de producerea riscului social.

Urmează a menționa că, standardele sunt definite astfel încât regulile și schemele să poată fi controlate din punct de vedere al compatibilității. Deși majoritatea

dispozițiilor nu au efect direct, unele standarde sunt totuși stipulate în termeni atât de exacti, încât să se bucure de aplicabilitate legală [1, p. 71-89].

Standardele sunt controlate în conformitate cu o procedură de monitorizare de către experți independenți. Sancțiunile sunt, în primul rând, ușoare, invitând statele care încalcă drepturile să revină în conformitate cu standardele.

Totodată, în pofida faptului că Codul conține formulări exacte și posedă instrumente reale de măsurare a standardelor, acest act juridic a fost criticat de unii cercetători. Astfel, fiind invocat că mecanismul de control durează un timp îndelungat, fiind pasiv și dependent de informațiile furnizate de statele membre, iar tendința spre formalism se reflectează prin faptul că o anumită viziune și structură a securității sociale prevalează asupra eventualului rezultat [4, p. 15].

Drept urmare, bazându-se pe o experiență îndelungată, acumulată în cadrul procesului integrării europene, a fost demonstrat faptul că pentru a atinge un consens privind punerea în aplicare a obiectivelor comunității europene în domeniul politicii sociale și relațiilor de muncă la nivel european, va fi necesară elaborarea unui sistem flexibil, cu abordări unice reflectate în reglementările legale ale statelor Uniunii Europene, fiind caracterizat printr-un model social.

În literatura de științe sociale, modelul social se referă la sistemele de drept al muncii dezvoltate și la sistemele de securitate socială redistributive, oferind protecție veniturilor și compensarea costurilor pentru situații recunoscute, precum supraviețuirea în vârstă, incapacitatea de muncă, șomajul, îngrijirea sănătății și povara familiei [4, p. 5-6].

Conceptul de „model social european” este o denumire generică, întâlnită în mod curent atât în mediul academic, cât și în discursul politic, utilizat pentru a descrie experiența europeană diversă cu privire la

promovarea simultană a creșterii economice sustenabile și a coeziunii sociale. Modelul social european este în același timp un concept normativ difuz, cu abordări diferite. O definire europeană a sa este strâns legată de clarificarea modelului european de societate, pe măsura validării opțiunilor constituționale și promovării schimbărilor anticipate [3, p. 63].

În acest sens, Comisia Uniunii Europene s-a referit în mod explicit la „modelul social european”, fiind pentru prima dată redat în „Carta Albă a Politicii Sociale”, adoptată de Comisia Europeană în anul 1994, modelului social european i se oferă o bază normativă. Ca noțiune științifică modelul social european este definit prin mai multe valori comune comunitare, printre care se regăsesc: acțiuni pentru democrație, libertate personală, dialog social, oportunități egale pentru toți, solidaritate și protecție socială exprimată față de indivizii defavorizați din societate. Agenda Socială Europeană, adoptată la Ședința Consiliului European de la Nisa, decembrie 2000, stipulează: modelul social european - caracterizat în particular de un sistem care oferă un nivel ridicat al protecției sociale, de importanța dialogului social și de serviciile de interes general care acoperă activitățile vitale pentru coeziunea socială - se bazează în ciuda diversității sistemelor sociale ale Statelor Membre - pe un fundament comun de valori [2, p. 19-31].

Este important de a menționa faptul că prin acest act juridic, se face trecerea de la o abordare bazată pe minimizarea consecințelor sociale negative ale schimbării structurale, la o abordare ce are în vedere modernizarea sistemului social european și investiția în capitalul uman, altfel spus, se trece de la o abordare cantitativă (minimizarea consecințelor) la una calitativă (investiția în oameni) [5, p. 4-6]. Carta pune accent pe: pluralismul politic, politica nediscriminatorie, toleranță, solidaritatea și egalitatea între femei și bărbați, un nivel cât

mai ridicat al ocupării, creșterea durabilă și neinflaționistă, competitivitatea economică, calitatea vieții și a mediului înconjurător.

În continuare urmează a evidenția, Carta socială europeană, deschisă în vederea semnării la Torino la 18 octombrie 1961, prin care statele membre ale Consiliului European au convenit să asigure populației lor drepturile sociale specificate în aceste instrumente pentru a ameliora nivelul de trai și a promova bunăstarea lor socială, ulterior revizuită în 1996 [7].

Astfel, actul normativ precizat a fost elaborat în corespundere cu Convenția europeană privind drepturile omului, în domeniul drepturilor economice și sociale. Ea garantează un spectru larg de drepturi ale omului și anume legate de:

1. Locuință, care sunt caracterizate prin: acces la o locuință adecvată, la un preț accesibil; reducerea numărului de persoane fără domiciliu stabil; politică locativă în favoarea tuturor categoriilor de persoane defavorizate; proceduri menite să limiteze riscurile de expulzare; acces egal pentru rezidenții străini la locuințele sociale și indemnizațiile locative; construirea locuințelor și oferirea indemnizațiilor locative în corespundere cu necesitățile familiei.

2. Sănătate, aceasta fiind caracterizată prin: servicii de îngrijire medicală accesibile și eficiente pentru întreaga populație; politică de prevenire a maladiilor, inclusiv prin asigurarea unui mediu ambiant sănătos; eliminarea riscurilor în mediu profesional pentru a garanta prin lege și în practică sănătatea și securitatea la locul de muncă; protecția maternității.

3. Educație, fiind acel drept care impune garantarea: învățământului primar și secundar gratuit; servicii de orientare profesională eficiente și gratuite; acces la instruirea inițială (învățământ general și profesional secundar), la studii superioare universitare și post-universitare, inclusiv la instruire profesională continuă; măsuri speciale

în favoarea rezidenților străini; integrarea școlară prioritară a copiilor cu dizabilități; acces la educație și instruire profesională a persoanelor cu dizabilități.

4. Angajarea, se referă la: interzicerea muncii forțate; interzicerea plasării în câmpul muncii a copiilor; condiții speciale pentru tinerii de o vârstă între 15 și 18 ani; dreptul de a-și câștiga existența printr-o muncă efectuată în mod liber; politică economică și socială menită să asigure angajarea cu normă deplină de muncă; condiții de muncă echitabile raportate la remunerare și orele de muncă; protecție contra hărțuirii sexuale și morale; libertatea de a constitui sindicate și organizații patronale create pentru a proteja interese economice și sociale; libertatea individuală de a adera sau nu la aceste organizații; promovarea consultărilor paritare, negocierilor colective, a concilierii și arbitrajului voluntar; protecție în caz de concediere; dreptul la grevă; acces la angajarea în câmpul muncii pentru persoanele cu dizabilități.

5. Protecția socială se caracterizează prin: statut juridic pentru copil; tratament pentru tinerii delicvenți; protecție contra violenței și maltratării; interzicerea tuturor formelor de exploatare (sexuală sau de alt gen); protecție juridică a familiei (egalitatea soților în cuplu și în relație cu copiii, protejarea copiilor în cazul destrămării familiei); dreptul la securitate, asistență și servicii sociale; dreptul la protecție contra sărăciei și excluderii sociale; dreptul la îngrijirea copilului; acțiuni specifice în interesele persoanelor în vârstă.

6. Circulația persoanelor se referă la: dreptul cetățeanului de a ieși din țara sa; dreptul la reîntregirea familiei; garantarea respectării procedurilor în caz de expulzare; simplificarea formalităților de imigrare.

7. Nediscriminarea are următoarele obiective: asigurarea dreptului femeilor și a bărbaților la tratament și șanse egale în materie de angajare în câmpul muncii; ga-

rantarea pentru toți cetățenii și străinii cu dreptul de reședință și/sau cu dreptul la muncă, că toate drepturile stipulate în Cartă se aplică fără discriminare în funcție de rasă, sex, vârstă, culoare, limbă, religie, opinie, origine națională sau socială, starea de sănătate, apartenența sau neapartenența la o minoritate națională; interzicerea discriminării fondate pe responsabilitățile familiale; dreptul persoanelor cu dizabilități la integrare socială și participare la viața comunității [10].

Prin urmare, se poate de afirmat cu certitudine că nici un alt instrument legal la nivel european, nu prevede o astfel de protecție extinsă și completă a drepturilor sociale ca aceea prevăzută de Carta Socială Europeană. De aceea, Carta este considerată drept Constituția socială a Europei și reprezintă o componentă esențială a arhitecturii drepturilor omului de pe continent.

Totodată, urmează a menționa faptul că Comitetul European pentru Drepturile Sociale asigură controlul respectării de către țările părți a prevederilor stabilite de Cartă. Cei cincisprezece membri ai Comitetului, independenți și imparțiali, sunt aleși de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei pentru un mandat de șase ani, cu posibilitatea de a fi realeși pentru încă un mandat. Comitetul determină dacă legislațiile naționale și aplicarea prevederilor acestora în statele părți la Cartă, sunt în conformitate cu prevederile Cartei, această regulă este prestabilită de prevederile articolului 24 al Cartei, amendate prin Protocolul de la Torino în 1991.

Suplimentar, statele părți la Cartă prezintă în fiecare an un raport prin care informează nivelul de aplicabilitate a prevederilor Cărții în legislație și în practica națională a acestor state. Fiecare raport vizează o parte din prevederile acceptate de state părți, ce sunt stipulate în Cartă, iar Comitetul examinează rapoartele și decide dacă starea de lucruri din țările vizate nu

contravine prevederilor Cartei. Deciziile Comitetului sunt denumite „concluzii” și sunt publicate în fiecare an pentru accesul publicului larg. Dacă un stat nu ia măsuri în conformitate cu decizia Comitetului, Comitetul Miniștrilor se adresează statului respectiv cu o recomandare, cerându-i să modifice legislația și/sau aplicarea practică a acesteia. Informația necesară pentru Comitetul Miniștrilor este pregătită de un Comitet guvernamental compus din reprezentanții guvernelor statelor părți la Cartă, asistați de observatori care reprezintă partenerii sociali europeni.

Ca urmare a procesului de monitorizare, statele operează schimbări în legislație și/sau în aplicarea acesteia în practică pentru a o ajusta la prevederile Cartei. Detaliile privind rezultatele și evoluțiile curente a nivelului de aplicare sunt descrise în fișele informative ale fiecărui stat și sunt disponibile pe pagina web.

Deși Comunitatea Europeană dispune de o experiență foarte variată, este clar că modelele sau „soluțiile”, precum acestea, nu pot fi pur și simplu transpuse sau exportate în totalitate dintr-un stat membru în altul în care situația socio-economică, tradiția culturală și sistemul de educație sunt diferite. Cu toate acestea, fiecare stat european urmărește în final același obiectiv: să creeze o societate mai echitabilă, bazată pe șanse egale. Genul, locul nașterii, mediul familial sau bogăția deținută în prima zi de viață nu ar trebui să determine nivelul de acces la educație, la servicii sau oportunități.

În aceeași măsură este și un imperativ economic. O societate care funcționează bine, este încrezătoare și prosperă, care investește în capitalul său uman și creează oportunități pentru ca oamenii să avanseze pe parcursul vieții lor este esențială pentru a susține creșterea economică, participarea pe piața forței de muncă și nivelurile de trai și pentru a combate riscurile sociale.

Menționăm în acest context că Republi-

ca Moldova a ratificat Carta Socială Europeană revizuită (1996) în anul 2001, prin Legea nr.484-XV din 28.09.2001, cu intrarea în vigoare începând cu 01 ianuarie 2002. Țara noastră este una din cele 43 de state membre ale Consiliului Europei, care au ratificat Carta Socială Europeană și printre cele 34 de state care au ratificat versiunea revizuită din 1996 (alte 9 state au ratificat versiunea din 1961).

Pentru Republica Moldova ratificarea Cartei Sociale Europene are semnificația unui angajament politic de promovare și asigurare a standardelor sociale, prin asumarea obligației de a adapta mecanismele legale și cele instituționale la standardele și valorile europene. În urma aderării la tratatul internațional menționat, Republica Moldova și-a asumat continuarea reformelor interne în toate domeniile sociale, cu scopul de a contribui la asigurarea unei reale protecții sociale, acțiuni invocate în cadrul ministerului de resort [9].

Concluzionând în baza materialului sintetizat și având în vedere o multitudine

de modele ale sistemelor naționale de protecție socială, care s-au creat și au evoluat pe teritoriul Uniunii Europene, putem evidenția faptul că standardele moderne ale protecției sociale ar trebui să transpună principiile juridice fundamentale care stau la baza sistemelor naționale de protecție socială, să reflecte abordările moderne ale protecției sociale, precum și să fie formulate într-un mod care ar permite aplicabilitatea lor din punct de vedere legal și să fie realiste.

Standardele trebuie să fie elaborate în coraport cu celelalte domenii din societate și să respecte echilibrul dintre interesele societății, în general, și drepturile individului, în particular. Aceste standarde ar stabili, de asemenea, conexiuni directe între dezvoltarea economică și nivelurile de protecție socială. Prin urmare, stabilirea unui echilibru între dezvoltarea economică și asigurarea protecției sociale, este prerogativa majoră a factorilor de decizie politici și o provocare pentru staful științific, atât național, cât și cel internațional.

BIBLIOGRAFIE

1. Pennings F., Bijleveld L., Brinkman O., De Vries T., Dijkhoff T., International Social Security Standards: Current Views and Interpretation Matters, International social security standards, London: Intersentia Antwerpen-Oxford, 2007, 278 p. ISBN 978-90-5095-755-7.
2. Roșca L. Dimensiunea socială a integrării europene: Abordare teoretico-conceptuală. Relații internaționale-Plus, revistă științifico-practică Nr.1 (13)/2018. Institutul de Relații Internaționale din Moldova, Chișinău, 2018. 469 p. ISSN: 1857-4440.
3. Roșca S. Modelul Social European: Abordare Teoretico-Practică. Culegere de articole selective ale Conferinței Științifice Internaționale „Competitivitatea și Inovarea în Economia Cunoașterii” din 22-23 septembrie 2017, vol. IV, Chișinău, 2018, 176 p. ISBN 978-9975-75-899-4.
4. Schoukens P. The EU monitoring of social security systems: in search of the hidden European social model. Tilburg University. Tilburg, 2016, 56 p. ISBN 978-94-6167-xxx-x.
5. Chasard Y., Preda M. Politici sociale în Europa, Institutul European din România, București, 2000. 35 p. În: http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Politica_sociala.pdf
6. Codul european de securitate socială al Consiliului Europei, aprobat la Strasbourg la 16 aprilie 1964, intrat în vigoare la 17 martie 1968. În: <https://lege5.ro/Gratuit/gezdzinzqha/codul-european-de-securitate-sociala-al-consiliului-europei-adoptat-la-strasbourg-la-16-aprilie-1964-intrat-in-vigoare-la-17-martie-1968-si-semnat-de-romania-la-22-mai-2002>

7. Carta Socială Europeană (revizuită) Strasbourg, 03 mai 1996. În: <https://rm.coe.int/168047e170>

8. Diversitatea sistemelor de protecție socială. În: <https://www.stiucum.com/management/management-social/Diversitatea-sistemelor-de-pro54111.php>

9. Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. Carta Socială Europeană discutată cu delegația Consiliului Europei, Comunicat de presă, 30.05.2018. În: <https://msmps.gov.md/comunicare/comunicate/carta-sociala-europeana-discutata-cu-delegatia-consiliului-europei-in-cadrul-ministerului-sanatatii-muncii-si-protectiei-sociale/>

10. Council of Europe, official page of the authority. În: <https://edoc.coe.int/en/european-social-charter/5454-the-social-charter-at-a-glance.html>

Prezentat: 10 august 2021.

Email: den1983cot@inbox.ru